

Naše džěći – Boži dar

Hlej, džěći su dar Knjeza,
a płód žiwota je darjenje.

(Ps 127,3)

W Němskej maja žony w přerězku jedne abo dvě džěsći. To je mało w přirunanju z tamnymi krajemi a dawno njedosaha, zo by wobydlerstwo w kraju přiběrało. Nawopak, ludnosć woteběra. Zo by so wuludnjenju zadžěwało, wabja wukrajnikow do kraja, štož k nowym problemam wjedže. Najmjenje džěći narodži so we wuchodnej Němskej, tak zo tu wuludnjenje wsow a městow w dotal njeznatej měrje postupuje.

Njedawno storčich na zajimawe wědomostne přepytowanje. Slědzerjow w Marburgu zajimowaše prašenje, hač maja w Němskej nabožnje zmysleni ludžo wjace džěći dyžli ći, kiž do Boha njewěrja. Wuslědk jich slědzenjow běše jasny: Ći, kiž so kóždy džen modla, maja w přerězku wjace hač dvě džěsći, mjeztym zo maja ći, kiž so docyła njemodla, jenož 1,4 džěći w přerězku. Wosebje pola wysoko kubłanych staršich napadnje rozděl mjez wěriwymi a njewěriwymi. Wědomostnicy scěhowachu ze swojich statistikow, zo so poněčim tajke nastajenja, kiž džěćom žanu wažnosć njeprěpěwaja, zhubja. Wotpokazowarjo džěći maja mjenje přirodnych přiwisnikow a so tehodla po spočatnych wuspěchach prjedy abo pozdžišo pominu. Nawopak budžeja so nabožiny a swětonahlady, kiž zamóža swojich přiwisnikow přeswědčić wo wažnosći džěći, na dlěšu dobu přesadzić.

Wědomostnicy wotwodžichu ze swojich wobkedźbowanjow daloko sahace prognozy. Woni měnja, zo steji naš swět na spočatku wulkeje nabožneje žołmy. Tuta nastanje prosće z toho, zo maja ći nabožni wjace džěći a wěru swojim džěćom dale dawaja. Njeje pak prajene, zo budže křesćanstwo slušec k dobyčerjam nabožneho rozmacha. Ličba džěći w křesćanskich krajach je niša hač ta w islamiskich krajach. Islam přibywa, dokelž maja swójby wjace džěći.

Dobra zhromadnosć džěći a dorosćenych – wobdžělnicy na lońšim serbskim nabožnym tyždźnju we Wukrančicach

Foto: priwatne

Z wědomostnymi přepytowanjami njeh je kaž chce. Nas křesćanow móže w tutym zwisku wjeselić, zo ma Swjate pismo – kaž tak husto – prawu perspektiwu. Bóh běše Hadama a Jěwu w paradizu žohnował a jimaj přikazał: „Płodžtaj a přisporjejtaj so a napjelńtaj zemju.“ To je přenja Boža kaznja čłowjekam! Mandželstwo, kiž je po tutej kazni žiwe, by dyrbjalo znajmjeńša tři džěći měć, dokelž hewak njeby došlo k přisporjenju ludnosće. Hdyž směmy wědomostnikam wěrić, da so wěriwi woprawdže po tutej kazni maja. Nic wšitcy jenak, ale tola tak, zo je to pytnýc. Bože słowo njeprěduje so podarmo, ale wone skutkuje. Cyrkej by dyrbjala hišće wjele jasnišo pokazować na mudrosć a wěrnosć Božeho słowa.

Bóh je wšitko derje stworił. Džěći su jeho dar, kotryž ma so z džakownosću přiwać. Rozsudna njeje jenož ličba džěći. Biblisce

njeby prawje było: Ćim wjace, ćim lěpje. Džěći maja so přiwać jako Boži dar. Wone maja so w lubosći witać a wukublać. To njerěka, zo ma so jim wšitko kupić a wšitko přizwolić, ale zo ma so jim dobra perspektiwa do žiwjenja wotewrěć. Kubłanje a zastaranje je zwjazane z woporami, kotrež dyrbja starši na so wzać. Nimaja telko swobodneho časa, njemóža sej tajke wulke dowole poprěc kaž ći bjez džěći, maja wjace wušparanjow a druhdy starosćow džěći dla. Tola wšitka próca namaka swoje myto a swoje wotrnanje. Bóh njewostaja tych samych, kiž su po jeho słowje žiwi. Hdyž sedži swójba na swjedženju w harmoniskim kole, da so druhdy něšto začuwa wot Božeho žohnowanja, kotrež je wón tym slubił, kiž džěći jako jeho dar w lubosći přiwozmu.

Jan Malink

Šlinkowe hódančko

W tutej šlinkowej chěžce chowa so sydowosobow Noweho zakonja. Znaješ jich mjena? Hdyž je prawje do šlinkoweje chěžki zapisaš, wučitaš na kóncu w podšmórnyjenych kašćikach dalše wažne mjeno.

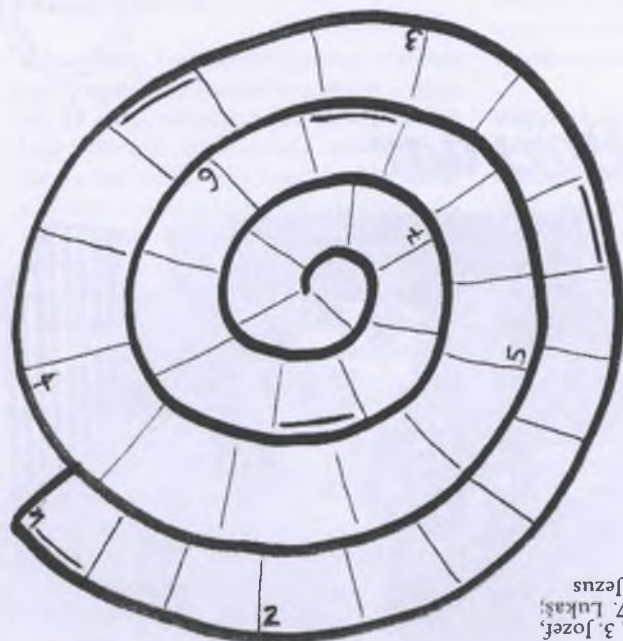
Snano maš lóšt, sej za přecela/přecelku abo staršeju podobne šlinkowe hódančko wumyslić? To scyła njeje tak ćežko!

Jeli chceš, móžeš je redakciji Pomhaj Bóh připóstać abo na přichodne serbske džěcace kemše sobu přinjesć.

1. awtor štwórteho ewangelija
2. mać Jana Křćenika
3. Jezusowy nan
4. Jezusowa mać
5. jedyn z třoch najblišich wučomnikow Jezusa: Pětr, Jan a ...
6. Pawoł zetka ju a jeje mandželskeho Akwilu w měsće Korint (krótka forma žónskeho mjena).
7. awtor třećeho ewangelija

Beata Richterowa

Wuhodanje: 1. Jan, 2. Hiltbjer, 3. Jozef, 4. Maria, 5. Jakub, 6. Priska, 7. Lukas, w podšmórnyjenych kašćikach: Jezus

Wulět z čěskimi hosćimi cyrkwinskeho dnja

Skladnostnje lětušeho Serbskeho ewangeliskeho cyrkwinskeho dnja běchu zaso hosćo Českobratrskeje cyrkwe do Łužicy přijeli. Po sobotnišim programje w Rakecach wužichu woni jim poskićenu skladnosć, sej pomnik Cyrila a Metoda pola Stróžišća wobhladać. Baćonski farar Gerat Warnar čěskich hosći při pomniku witaše a jim wuznam pomnika a duchowny pozadk jeho nastaća z jimacyimi słowami

rozložni. Wopytowarjo so jemu za to wutrobnje džakowachu a wupřachu jemu skladnostnje jeho měšniskeho jubileja Bože žohnowanje za jeho dalše skutkowanje. Pomnik zawostaji w čěskich hosćoch hluboki začišć. Ze słowami „Na pomniku stejo a do wokoliny zhladuju začuwaš, zo su tu křescenjo doma“, zjima jedyn z nich swój začišć.

Arnd Zoba

Čěscy hosćo serbskeho cyrkwinskeho dnja z Baćonskim fararjom Warnarjom (srjedza) při pomniku Cyrila a Metoda pola Stróžišća

Foto: A. Zoba

Pućowanje swójbow

Pójeće sobu pućowaš!

Tež lětsa chcemy zaso zhromadnje pućować, a to hižo **sobotu, 30. awgusta**. Zetkamy so tónkróć we Łusku/Lauske pola Wósporka w 13.30 hodź. direktnje we wsy při oranžeriji. Potom podamy so do Łusčanskeje skały. Džěci njech prošu kupanske drasty sobu přinjesu. Po puću změjemy něšto k swačinje.

W 17.00 hodź. swjećimy nutrnosć na Dejkec/Pawlikec dworje we Wužežku. Tam so potom přizamknje dworowy swjedžen.

Pućowarjow prosymy wo přizjewjenje pod telefonowym čisłom 03 59 39/8 05 02 abo pod e-mailowu adresu <matokrygar@web.de>. Štóž chce něšto k swačinje abo k wječeri sobu přinjesć abo naš džěri hewak podpěrować, njech so prošu tehorunja přizjewi.

Mato Krygar

Serbske ewangeliske towarstwo

Z předsydstwa SET

Srjedu, 9. julija, wuradžowaše předsydstwo Serbskeho ewangeliskeho towarstwa w Serbskim domje w Budyšinje. Serbski cyrkwinski džěri w Rakecach hódnocěše so jako jara poradženy. Wosebje wuzběhnyć ma so angažement Rakečanskich wosadnych, fararja Kecki a Bretschec kantorskeju mandželskeju. Dalše zarjadowanje towarstwa budže dworowy swjedžen na Dejkec statoku we Wužežku pod Čornobohom dnja 30. awgusta a sobustawska zhromadźizna, kotraž budže zdobom wólbna zhromadźizna. Na nju přepróšuje so na reformaciskim swjedženju do Łaza. Přichodne posedženje předsydstwa budže 26. nowembra.

Měrcin Wirth

Wopominanje Jana Husa

W Praskej Betlehemskej kapale, kopatej potnje, počesćachu 6. julija magistra Jana Husa při skladnosći rěčnicy jeho martrarskeje smjerće lěta 1415 w Kóstnicy (Konstanz při Bodanskim jězoru). Božu službu z Božim wotkazanjom nawjedowaše patriarch Českostowakskeje husitskeje cyrkwe dr. Tomáš Butta. Na kemšach wobdžělichu so tež zastupnicy druhich tukrajnych a wukrajnych cyrkwjow. W běhu Božej služby čitaše so z 2. lista japoštoła Pawoła Thesaloničanam a z Janoweho scénja ze stawa wo wustrowjenju wot naroda slepeho. Předowaše dekan bohosłowskeje fakulty Karloweje university Jan Lašek. Kemšerjow postrowichu tež měšćanosta města Kóstnicy, předsyda českeje socialistiskeje strony J. Paroubek a minister Českeje republiky C. Svoboda; postrowny list ministra V. Jehlički so přečita. Při Božej službě zaklinčeštej mjez druhimi najstarša česka pěseň „Hospodine, pomiluj ny“ a pěseň „Jezu Kriste, šćedry kněže“, na kotrejež napisanju bě Jan Hus wobdžěleny.

Jiří Mudra

Bohatstvo řeče w cyrkwi wotkryć

W Hochozy swjećachu 13. julija přenje swójbne kemše w delnjoserbskej řeči

Bur džiwa so nad wusywow. Lěto wob lěto zeschadza ze zornjatka w zemi rostlinka. Slónco a deščik daja jej rosć. Naposledk wotrosće ke kćějacomu štojej. Johann Duhra (10), Anna Nagora (10), Manuela Schütt (10) a Jonathan Schütt (7), šulerjo Žylowskeje zakładneje šule, zahraja w cyrkwi w Hochozy stawiznu wo žonopowym zornjatku z ewangelija po Marku 4,30–32. „Bože kralestwo je w nas. Jow dyrbi wone

Spěwotwórca a kabaretist Bernd Pittkunings zanjese zhromadnje z fararjom Schüttom wšelake spěwy.
Fota: A. Kirschke

rosć“, předuje pozdžišo Hans-Christoph Schütt, wot 2001 farar w Dešnje a Žylowje. Zhromadnje z džělowej skupinu „Serbska namša“ je wón 13. julija přeprošył na přenje swójbne kemše w delnjoserbskej řeči.

Hižo dolho je so farar z tutej myslu nasył. Ze swójbnyimi kemšemi maja so regularne delnjoserbske kemše wudospoňić. „Mamy wjele wjace řečnych rumow za delnjoserbsčinu hač jenož šulu“, je wón přeswědčeny. „Za nas jako cyrkej su tajke swójbne kemše přichod. Štó, hdyž nic džě-

ći, ma w přichodze delnjoserbske kemše swjećić?“ W předowanju wopisuje zetkanje muža z jandželom we wobchodze. „Što jow dóstanu?“, praša so muž. „Wšo, štož sej přejeće“, wotmołwi jandžel. Muž hnydom naliči: „Kónc wšěch wójnow, žane přirodne katastrofy wjac, derje zastarane džěci, džělo za wšitkich...“ „Wokomik prošu raz“, přetorhnje jeho jandžel. „To je njedorozumjenje. Jow njedóstanjeće plody, ale jenož symjo.“ To je symboliska stawizna, tak farar Schütt, kiž při trjechi runje tak za swójbne kemše w delnjoserbsčinje. Wone su mały započatk.

Antje Kellowa, wučerka w Delnjoserbskim gymnaziju, a spisowatelka Christiana Pieniekowa stej kemše sobu přihotowaloj. Spěwotwórca a kabaretist Bernd Pittkunings zanjese swojej spěwaj „Pšašam se“ a „Kyskaš“. Kóždy hosć dósta na kóncu listowu wobalku ze symjenjom.

„Mój džěd a moja wowka chodźachu tu prjedy kemši. To su moje korjenje“, měni Brigitte Duhra. Jeje džěd a wowka, Friedrich a Marja Duhra, staj w Hochozy hišće serbsce řečaloj. Swojim džědom pak rěč njestaj dale dałoj. Za Brigitte Duhra njebě to žadyn problem. Džensa pak jeje syn Johann serbsce wuknje. Wón přińdže nětko ze štwórteje rjadownje Žylowskeje zakładneje šule na Delnjoserbski gymnazij w Choćebuzu.

„Za započatk bě to derje. Džěci su přenju hru zahrali“, hódnoći Bernd Pittkunings tute swójbne kemše. „Ale hdže su młodži starši, kiž pósćelu hewak tak wotewjenje swoje džěci do Witaj-skupinow a do serb-

Jonathan Schütt (jako štom), Anna Nagora (jako slónco) a Johann Duhra (jako bur) zahrachu stawiznu wo žonopowym zornjatku z ewangelija po Marku 4,30–32. Derje naložowachu při tym swoju delnjoserbske řečne znajomosće.

skech šulskich rjadownjow?“ Husto, tak Dešnjana, nještaj staršej z nabožinu wotrostloj. Wot lěta 1941 do 1987 njemějachu w Delnjeje Łužicy křćeńcy, komfirmacije a kemše w delnjoserbskej řeči. A to, hačrunjež nještaj stat a strona kemše wobmjezowalaj. „Nawodnistwo ewangelskeje cyrkwy njeměješe zajim na serbskim cyrkwiskim džěle. Za čas NDR je zwjazk mjez řeču a cyrkwu pola nas w Delnjeje Łužicy falował“, tak Bernd Pittkunings. „Sćěhi teho nětko začuwamy.“

Swójbne kemše maja pomhać, serbsčinu w cyrkwi wožiwić. Jónu wob lěto maja so wone wotměwać – po móžnosći tež w Dešnje, Turju, Žylowje, Strjažowje a Tšupcu. „Swójbne kemše móža pozbudjenje być, zo řeča swójbny doma zaso wjac delnjoserbsce“, měni Marja Elikowska-Winklerowa, nawodnica Šule za delnjoserbsku řeč a kulturu. „Snano su swójbne kemše tež móst přibliženja ke křesćanskej wěrje.“

Farar Schütt widzi krajnu cyrkej sobu w zamołitosći. Po wobzamknjenju cyrkwiskeho wjednistwa ma so wot lěta 2009 wob lěto jedna krajnocyrkwiska kolekta za delnjoserbske kemše zběrać. „To nas drje personelnje njewotčeži, ale nam tola w serbskim džěle pomha“, tak farar Schütt. W lěće 2008 su so nowe delnjoserbske spěwarske wudali. 2009 ma wuńć „Lekcionar“, kniha z njedželnišimi bibliskimi čitanjami a z modlitwami. Tež tajke knihi su zornjatka za přichod řeče.

Přichodne regularne delnjoserbske kemše budu 14. septembra we Wětošowje, přeni dzeń hód w Choćebuzu, jutrownu pónđzelu w Picnju a swjatkownu pónđzelu w Turju.
Andreas Kirschke

Farar Hans-Christoph Schütt a džěci Manuela Schütt (10), Jonathan Schütt (7), Johann Duhra (10) a Anna Nagora (10) so wjesellchu nad zajimom za přenje delnjoserbske swójbne kemše. W přichodze maja so swójbne kemše raz wob lěto wotměwać.

„Posoljo wjesela“ – 62. Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń

Wo tójšto mjeńši hač lońši we Wojerecach swjećeše so 28. a 29. junija 62. Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń w Rakecach. Po lětach 1954, 1974 a 1989 so zeńdženje štwórty raz w tutej wosadze wotmě. „Posoljo wjesela“ bě jeho hesło, počahowace so na dzeń japoštołow Pětra a Pawoła 29. junija.

Ze zhromadnym spěwanjom a modlitwu so cyrkwinski dzeń sobotu po připołdnu w Božim domje zahaji. Sup. Jan Malink a wosadny farar Andreas Kecke powitašaj w serbskej a němskej rěči 30 wobdźělnikow, mjez nimi někotrych swěrných čěskich přecelow. Po tym móžachu so wšitcy w farskej bróžni při dobrej swačinje a serbskej bjesadze wokřewić.

Sobotniši přednošk

Wumělstwu bě wěnowany scěhowacy přednošk. Dr. Marija Měrcinowa, wědomostnica w Serbskim instituće w Budyšinje, předstaji temu „Wobrazy serbskeho žiwjenja na pohladnicach“. Z kónca 19. lětstotka – tak referentka rozloží – rozpřestrěwachu so ilustrowane karty jako mjezynarodny masowy fenomen. Pohladnicam městnosćow scěhowachu bórze wjacewobrazowe karty we wulkim mnoštwje, kiž we lužicy husto tež serbske motiwy zaprijachu. Tež Serbja – wosebje korčmarjo, wobchodnicy, towarstwa a wosady – tajke karty wudawachu, při čimž so motiwy zwjetša pod komercielnym aspektom wuběrachu. Mało pohladnicow mamy ze serbsko-narodnym wobsahom, kaž wobraz serbskeho Sokola wot Měrcina Nowaka-Njehorńskeho z 1920tych lět. Tajke karty běchu so zwjetša w Praze wudawali. Serbske motiwy hodžachu so samo derje za spokojenje němsko-narodneho patosa, wo čimž swědči tójšto pohladnicow wosebje z 1930tych lět. Z mnohimi wobrazowymi přikładami ze wšelakich serbskich

Fararje dr. Buliš a sup. Malink (wotlěwa) při Božim wotkazanju

kónčin a ze stolicy Berlina referentka swoje wuwjedženja znazorni.

Přednoškej mějachu přitomni wšelake swójske wobkedžowanja a nazhonjenja dodać. Na wotpowědne prašenje zdžěli dr. Měrcinowa, zo ma tuchwilu 2 000 wšelakich pohladnicow, zdžěla originale, zdžěla jenož w digitalizowanej formje, nahromadzenych. Někotři z přitomnych jej ze swojeho wobsydstwa dalše za jeje slědžerske džěto poskičichu. Předsyda SET Měrcin Wirth podžakowa so referentce z kwěcelom za zajimawy pohlad do swěta pohladnicow.

Njedźelniše kemše

K Božej službje zhromadzi so na 150 kemšerjow. Sup. Malink zloží swoje předowanje na hrono Jez 52,7. Křesćanstwo – tak wón wuwjedže – je nabožina wjesela. Posoljo wjesela běštaj japoštołaj Pětr a Pawoł, kotrejuž runje na tutej njedželi wopominachmy, kaž tež druzy, kiž so pozdžišo wo šerjenje křesćanstwa tež we lužicy postarachu. Serbja powěsć wjesela a zboža nutrnje přiwzachu, štož so hižo w zhromadnym zdónku słowow „zbože – zbóžnosć – z Bohom być“ pokazuje. Štóž ma Boži měř we wutrobje, móže měř wuprudzić do swěta, do Serbow, do zhromadženstwow a swójbow.

Liturgiju, modlitwu a čitanje měješe farar dr. Jens Buliš. Rakečanscy dujerjo pod nawodom kantora Bretscha kemše přewodžachu. Spěwny kruh wosady, nawjedowany tehornja wot kantora, přewkwapí z laćonskim a ze znatym

serbskim spěwom „Knjezowy jandžel“. Ze zhromadnym swjećenjom Božeho wotkazanja so kemše wobzamknychu. Serbski rozhlós bě je zaso originalnje wusylal.

Za čas Božej služby w cyrkwi swjećeše Angelika Šoćina z 15 džěćimi w starobje mjez štyrjomi a dwanaće lětami džěćace kemše w pačerskej stwě na farje. Ze serbskeho džěćaceho spěwnika sej hromadže zaspěwachu. Jako přirunanje wažnosće wěry slyšachu stawizničku wo małym pawku a jeho pawčinje. Naposledk sej kóždy k pawčinje slyšacu pčotku spasli.

Postrowna hodžina

„Wjeselimy so, zo sće přišli k nam do Rakec.“ Z tutym serbskim witanjom fararja Kecki zahaji so po kemšach postrowna hodžina. Wosadny farar pokaza na tři dotalne serbske cyrkwinske dny w Rakecach a na wšelake změny, kiž běchu so wot zašeho raza sem we wosadze stali. Mjenowaše tež wažne pola něčičeho wosadneho džěta, kaž prócowanje wo založenje ewangelskeje šule a zwisk Rakečanow ke křesćanam w Tansaniji.

Rakečanscy dujerjo pod nawodom kantora Bretscha (předku) kemše wobrubichu.

Postrowy biskopa Bohla a krajnocyrkwinskeho zarjada přednjese wyši krajnocyrkwinski rada dr. Münchow z Drježdžan. Po wyším krajnocyrkwinskim radže Bretschneideru, kotrehož loni we Wojerecach na wuměnk rozzhownowachmy, je wón nowy zamołwity krajneje cyrkwe za Serbow. Wón skedžbni na so bližacy 500lětny jubilej reformacije w léce 2017, za kotryž měli so tež wuskutki reformacije w Serbach přeslědžić.

Za Zhorjelskeho regionalneho biskopa dr. Pietza, kiž přebywaše na cyrkwinskim dnu w Bratislavje, postrowi zhromadzenych sup. n. w. Vogel z Wojerec. Wón ⇨

Farar Kecke z Rakec, wyši krajnocyrkwinski rada dr. Münchow z Drježdžan, sup. n. w. Vogel z Wojerec (wotlěwa)

Na 150 kemšerjow bě so zhromadźilo k swjedźenskej Božej službje njedźelu dopódnja w Rakečanskim Božim domje.

⇨ spomni na njeboh fararja Jana Lazarja, kiž bě posledni serbski farar w Rakecach kaž we Wojerecach. Džensa su we Wojerecach džakowni za serbsku službu sakskeho sup. Malinka. Cyrkej a serbstwo słušatej hromadže, wuzběhny sup. Vogel, hewak zwostawa jenož folklor.

Serbski wjesnjanoša Jurij Paška witaše wobdźělnikow cyrkwinskeho dnja do gmejny a pokaza na historisku kaž tež nětčišu wusku zwjazanosć Rakečanskeje wosady z gmejnju.

Městopředsyda Domowiny dr. Pětr Brězan postrowi w mjenje předsydy Jana Nuka. Wón wupraji džak ewangelskim Serbam za spomóžne džěło za narod a wěru a spomni na swoje njedawne pěši putnikowanje přez 1 100 km z Kulowa do Wilna.

Postrowy českosłowackeje cyrkwy přednjese farar Kučera z Aša, přejo zhromadženym wěru, nadźiju a lubosć, zo by serbska řeč trała do přichoda. Jeho wutrobite słowa so z přikleskom přiwzachu.

Džěci powobjedowachu na farskim dworje.

Připołdniša přestawka

W hosćencu z njezwučonym mjenom „Waikiki“ bě za kemšerjow njewšědny wobjed přihotowany. Za swjedźensce krytymi blidami wočakowaše nas prawa serbska kwasna hosćina ze znatymi třomi jědzemi: kwasnej poliwku, howjazym mjasom z chrěnom a pječenju z kulkami a zelenu. Tak bohaće a swjedźensce so wobdźělnicy cyrkwinskeho dnja hišće ženje pohosćili njeběchu. Wutrobny džak za to hosćencarce a jeje sobudźělaćerkam.

Wobjedej přizamkny so swačina na farskej ležownosći. Dokelž běchu tu wobdźělnicy, sedžo w bróžni, na dworje a zahrodže, přejara rozbrojeni, njebě zwučeneho spěwanja z krótkimi přinoškami. Za to mějachu wšitcy čím wjace skladnosće k bjesadže z lubymi znatymi.

Džěćace pućowanje

Džěci z někotrymi staršimi běchu po kemšach na farskim dworje powobjedowali a podachu so po tym z Annemarie Simonowej na pućowanje. Po rjanej wokolinje wjedžeše jich puć do Kamjenjeje. Ducej zeznachu so ze wšelakimi zajimawostkami. Wosebje atraktiwne bě wuhladnišćo na jamy Kamjenjanskeje kaolinownje. Tak zhonichu mnoho wo wudobywanju a wužiwanju tuteje wosebiteje hlíny. Wjeršk bě piknik w rjanej přirodže, wo kotryž so Simonec syn postara. Po třoch hodžinach wróćichu so pućowarjo – 15 džěci a pjeć dorosćenych – dypkownje k zakončenju cyrkwinskeho dnja do Rakec.

Kónčna zhromadźizna

Na popołdniej zhromadźiznje w cyrkwi poskičichu so mjez zhromadnje zanjesenymi kěrlušemi wšelake krótkie přinoški. Sup. Malink přednjese pisomny postrow přećela Serbow Zbigniewa Gajewskeho z Pólskeje. Dr. Gerhard Herrmann porěča w třoch krótkich přednoškach wo wšela-

kich formach wosadneho džěła w Rakecach. W přnim předstaji spěwny kruh a pozawnowy chór wosady, kiž matej hač na jedneho Serba jenož němskich sobustawow. Džak prócowanju kantora Bretscha a džak před lětomaj wudatemu zešiwkej z notami za dujerjow so tež serbska hudźba pěstuje. Jako pokazku zatrubichu dujerjo spěwy „Běži woda“, „Hdžež so módrja, zelenja“ a „Z dychom swjatoch Jana“. W dalšim dypku předstaji dr. Herrmann něhdyše wukrajne zwiski wosady do Nižozemskeje a nětčiše do Tansanije, na což zahudžichu dujerjo gospelowej spěwaj. Třeći přinošk wěnowaše so stawiznam Rakečanskeje wosady a jeje fararjam. Z přikleskom džakowachu so zhromadźeni nowinarnej Manfredej Ladušej za jeho dołholětnu wustajne předstajenje stawiznow serbskich wosadow a jeho rozprawnistwo wo cyrkwinski dnjach w serbskim dženíku.

Džěci z někotrymi staršimi podachu so na pućowanje z Rakec do Kamjenjeje.

Skrótka předstaji so zhromadženym młodostny Stefan Cuška z Budyšina jako nachwilny sobudźělaćer Serbskeje superintendenty. Wón rjaduje tuchwilu archiv a wotkrywa při tym wšelake zajimawostki. Hromadže ze sup. Malinkom přednjese wujimk z wjelestronskeho protokola, kiž dokumentuje rozmołwu Kurta Krjeńca a Bjarnata Nowaka ze sup. Gerhardom Wirthom wokoło lěta 1956. Rozdźělné politiske nahłady tehdyšeho časa so tu nazornje wotbýšćowachu.

Farar n. w. Jaromír Strádal z Českeje rozprawješe wo tym, kak bě so do Serbow dóstał. Rodzeny w Słowakskej studowaše w 1950tych lětach w Praze, hdžež jemu tehorunja ze Słowakskeje pochadźacy senior Lanštjāk wo lužicy powědaše. 1971 přijědže přeni raz město Lanštjāka na serbski cyrkwinski džěń. Z tego časa je ze swěrnym přećelom Serbow a wopytowarjom ⇨

⇒ cyrkwinskih dnjow. Jako znamjo zwjazanosće přepoda wón sup. Malinkej zběrku basnjow słowakskeho wótčinka Jána Kollára.

Handrij Wirth rozprawješe wo dźěle

Njeswačanskeho towarstwa, prócowaceho so wo nowonatwar cyrkwineje hawby. Dale přeprasy wón na lětuši wulět Serbskeho busa 14. septembra do kraja Głomačanow.

Štyri drastynašerki běchu w Rakecach: Hanka Tarankowa ze Starych Hajnic, Gertrud Hermašowa z Rowneho, Weronika Malinkowa z Budyšina a Hildegard Bertonowa ze Slepeho (wotlěwa).

Fota: M. Bulank

Na kromje zeńdženja přepoda dr. Madlena Norbergowa z Choćebuza Serbskemu superintendentej runje wušy 8. zwjazk Podstupimskich přinoškow k sorabistice. W nim namakatej so přinoškaj k delnjoserbskim cyrkwinskim stawiznam.

Džak za poradženy cyrkwinski dzeń wuprasi sup. Malink wšěm, kiž su pomhali jón wuhotować. Předsyda SET Měrčin Wirth měješe hłowne organizatoriske přihoty na starasći. Z Rakec běchu so wosebje farar Kecke, kantor Bretsch, Herrmannec mandželskaj, spěwny kruh, dujerjo a mnozy pomocnicy w pozadku wo to postarali, zo bě wosada z wuběrnej hosćičelku. Angelika Šołcina z Dubrawki a Annemarie Simonowa z Trupina běštej so wo zajimawe dožiwjenja za dźěći postaraloj.

Kolekty nahromadži so 1 208,95 eurow, 800 českých krónow a 20 ameriskich dolarow. Hač na mały zbytk so wšitko za zarunanje wudawkow přetrjeba.

Přichodny cyrkwinski dzeń budže, dali Bóh, w Delnjej Łužicy składnostnje klětušeho 300lětného jubileja wudaća delnjoserbskeho Noweho zakonja

T.M.

Za nowonatwar barokneje wěžineje hawby Njeswačidskeje cyrkwy

Hdyž so džensa z Budyskich abo Kamjenskich horow rozhladujemy po Hornjej Łužicy, widžimy w nižinje rjanu hawbu Rakečanskeje cyrkwineje wěže. Jenož z wěstych směrow wuhladamy tež kónčk Njeswačidskeje wěže. Zwjetša pak ju njewidžimy.

Přez 250 lět bě barokna hawba Njeswačidskeje cyrkwy z třomi cyblemi markantny dypk orientacije. Wot němskich nacionalsocialistow naškarana swětowa wójna je so na kóncu tež do našeje kónčiny z cyłej grawočiwosću wróciła a je w Njeswačidle wulku škodu načiniła. 26. apryla 1945 je mjez druhimi tež Manfred Freudenberg z Biskopic, tehdom w Nowej Wsy bydlycy, wot Wětrowa sem widzał, kak so naša cyrkej pali. Na tutym dnju wrócihu so němscy wojacy z třomi pancermi wot juha sem do hižo wot 20. apryla sem wot dobyčerjow wobsadźeneje wsy. Njeswačidski młodostny Siegfried Tschern je na tutym dnju dožiwił, kak su Němcy do cyrkwineje wěže třěleli, kak je so rjana hawba synpnyła a so potom cyła cyrkej paliła.

Hižo lěto po skónčenju wójny je Njeswačidski architekt Horst Kretschmar rysowanki za znowonatwar cyrkwy z rjanej barokneje wěžu zhotowił. Z wulkim elanom je so cyrkej wot 1947 sem w štyrjoch lětach krasnje zaso natwarila. Za wěžinu hawbu pak pjenjezy a mocy tehdom njedosa-hachu.

Poněčim je wosada Boži dom wudospoňiła a runje w poslednich lětach rjenje znutřka a zwonka ponowiła. Na to su hłosy přiběrali, zo móhła so skónčnje tež barokna hawba zaso na wěžu natwaric.

Druzy prajachu: Za čo trjebamy tajku drohu hawbu, hdyž ma cyrkej tola mało pjenjez? Njepřisteji cyrkwi bóle ponižny napohlad? Na druhej stronje praji so pak tež, zo trjeba runje džensniši čłowjek dypki za duchownu orientaciju. Při wulkim poskitku najwšelakorišich idejow a mjenjnjow njeje to druhy ani za nas tak lochko prawy směr namakać, čim mjenje za tych, kotřiž Chrystusa a jeho wjesofu powěšć njeznaja. Štyrcecílětny wliw socialistiskeho stata a jeho ideologije je k temu wjedł, zo je džensa ateistiska tradicija hižo daloko rozšěrjena. To widžimy na wulkim podžělu ludnosće, kiž njepřisluša cykwi, a na młodžinskej swjećbje. Tež brune ideje namakaja zaso dobru pódu. Stróžimy so, z kajkej samozrozumliwosću so někotři za ideje nacionalsocialistiskeho časa zahorjeja, kaž za narodnu a rasowu hordosć a za přesadźenje svojich cilow z namocu. Tola tež džensa prašeja so starši a młodzi za hódnotami žiwjenja. To je šansa, zo skedźbnjamy jich na drohotny poklad dowěry do Boha, kiž chce nas wuswobodzić z modernych potłóčowanjow. Při tym je Jezus najwážniši orientaciski dypk žiwjenja. Wón pokazuje nam prawy puć. To je wosebje Martin Luther wuzběhnył. Tak ma planowany nowonatwar našeje wěžineje hawby nimo materielneho tež duchowny aspekt, dokelž wěža pokazuje na cyrkej a tuta na wosadu, kotraž w njej na Bože słowo stucha a Bože wotkazanje swjeći.

W měrcu 2005 je so spěchowanske towarstwo založilo. Wone pomha wosadze pjenježne srědky za projekt hromadzić. Z tuteho časa je so hižo tójšto nazběrało.

Cyrkej w Njeswačidle do swogeho zniženja w aprylu 1945

Foto: priwatne

Započatk junija mějachmy přez 148 000 eurow nahromadźenych. Cyłkownje trjebamy někak 336 000 eurow. Mamy tuchwilu 96 člonow a štyrjoch čestnych člonow. Próstwy wo spěchowanske srědky smy zapodali. Wot krajneje cyrkwy smy zwjeselacu powěšć dóstali, zo wona nam twar dowoli a nas podpěruje. Jeli změja naše próstwy wo spěchowanje wuspěch a jeli Bóh chce, móhła hižo za mało lět krasna wěžina hawba Njeswačidsku cyrkej pyšić a čłowjekow napominać k sluchanju na Bože słowo a na Božu wolu. **Handrij Wirth**

Droždžij – wjes mojeho džěćatstwa

Kónc ze zašeho čista

Wokoło hata a rěčki

Naspomnich hižo, zo je wokoło Droždžija wjele lěsa. Za njón bě zamołwity knježi hajnik, dostojny starši muž, kiž w hajnkowni w Hornim Droždžiju bydleše. Blisko hajnkownje běše hat, kotryž rěka z wodu zastarowaše a w kotrymž tež ryby płuwachu. Kóžde lěto nazymu so woda z hata wotpušći a potom smědžachmy my džěći tam ryby łójíc. Wězo njesmědžachmy sej je sobu domoj wzać, ale hajnikej za hrodowu kuchnju wotedać. Jenož pierski, kotrež mějach wjele drobných kosćow, móžachmy sej schować a doma wopjec. W našej rěce płuwachu tehdom tež hišće pstruhi, kotrež jako hólc pod kamjenjemi abo korjenjemi wulkich štomow rady z ruku łójachmy. Dyrbjachmy pak přeco kedžbować, zo nas žytne hajnik při tym njezapnje.

W zymje bě hat zamjerzneny a móžachmy so na nim smykać, štož bě za nas wulke wjesele. Hdyž bě lód tolsty dosć, tak 10 do 15 centimetrow, štož njebě scyła rědko, mějach mužojo a žony wosebite zymske džěto. Woni łamachu lód na kruchi, nakładowachu jón na wozy a wožachu jón do lodoweje pincy, kotraž na chłódnej sewjernej stronje knježeho dwora jako samostatne twarjenje steješe. Při džěle na lodže padny druhy tež tón abo tamny do zymneje wody, ale to njebě tak zlé, dokelž hat njebě hłuboki. W pincy z dwójnymi scěnamy, do kotrejež so lód wožeše, běše rum za někotre kubikmetry teje zmjerznenjeje wody. W zymnych nocach abo druhy tež na dnjach, hdyž bě temperatura niska dosć, popraskowaše jedyn džělaćer lodowe kruchi w pincy ze zymnej wodu z wodowoda, kotraž hnydom zmjerzny a jednotliwe lodowe kruchi do wulkeho lodowca přetwori. Lód džeržeše so tam hač do pózdneho léca a wužiwaše so za chłódjenje mloka. Elektriške chłódžaki tehdom hišće njeeksistowachu.

Džěla wjesneho hólc

Pod nawodom knježeho hajnika smy jako džěći tež štomiki sadželi. To běchu šmrěki, za kotrež najprjedy ničku džěru wukopachmy, potom štomik do njeje sadžichmy, ju zaso začinichmy a zemju w njej přiteptachmy. W přernih wójnskich lětach sym w prózdninach často tež na wulkim konjacym rěblowanym wozu žitne snopy skladowała, štož hewak zwjetša žony činjachu.

Jedne lěto plahowaše so na wulkim polu žonop. Jeho žolte kćenja běchu podobne rěpikowym, wón wutwori tež podobne tručki, ale zornjatka běchu žolte, kaž drje je kóždemu znate. Hišće dalši rozdzěl k rěpikkej bě to, zo běchu stwjelca cyle kosmate a kałate. Z ruku njemóžachmy je přimać, zo bychmy je porjadnje na wozu skladowali,

Měškankec swójba w Droždžiju: džěći Erich, Erna a Alfred (wotlěwa) ze staršimaj

to smy z widłami činili. Štóž je sam hižo raz žitne snopy na rěblowanym wozu skladowała, móže sej to wobćežne džěto snadź tróšku předstajíc.

Na druhe lěto bě na wulkim polu mak. Tež tu běch za skladowanje snopow na wozu postajeny a tež tu dyrbjachmy wosebite wobćežnosće přewinyc. Stwjelca posyćeneho zrałeho maka běchu jara hładke a so suwachu. K temu běchu hlawy snopow wo wjele wjetše hač jich ríce, štož pola žitnych snopow njeje. Ale smy sej tež tu radu wědzeli a wšo, štož bě na polu narostło, domoj k młócenju zwozyl.

Někotre léta mějachmy na jednym polu tři dołhe rjady banjow abo – kaž prajachmy – kirbsow, kotrež běchu na dobrym hnoju jara wulke narostli. Dny dołho smój je z nanom z traktorom a dwěmaj připowěšakomaj na dwórnišćo do Pomorc wozylaj a tam do železniskich wagonow skladowała. Na tajke wašnje sym wšě móžne ratarske a techniske džěta hižo jako hólc nawuknył, štož je mi pozdžišo druhy na wužitk bylo.

Zwisk do swěta

Na spočatku sym pisał, zo leži Droždžij zboka hłowných wobchadnych dróhow. Štóž chcyše w prjedawšich časach z Droždžija něhdže jěć, njech tež jenož do města, štož ma so rozumíc do Budyšina, měješe wjetše čezje, hač ludžo to džensa maja. We wjetšinje swójbow je džensa awto cyle samozrozumliwa wěc. Abo štož awto nima, dže w prawym času k busowemu zastanišću a da so tak do města wjezć. Tež to před wójnu hišće njeběše. Z Droždžija běše jenička móžnosć, poł hodžiny do Pomorc běžeć a wottam z ćahom jěć.

Hdyž w Budyšinje na wyšu šulu chodžach, sym wšědnje z kolesom jězdził, ale hdyž w zymje sněh ležeše, běše jězba wot Pomorc z ćahom jenička móžnosć. To bě

napinaca wěc a žadaše sej wjele přidatneho časa, ale někak sym to přetrał.

Naložki a swjedženje

W našim Droždžiju smy w běhu léta wězo tež ludowe naložki hajili. Wažny podawk wosrjedź nalěca běše kóžde lěto palenje chodojtow abo, kaž my prajachmy, palenje kuzłarńcow. Na Smokrowje, trochu powyšnym městnje zwonka wjesnych twarjenjow, přihtowachmy my džěći k temu wulku hromadu kerčkateho drjewa, kotrež sej na kromach polow nadžěłachmy. To běchu drobne kerčiny dorničelow, bozankow a druhe, kiž do polow rosćechu a při džěle na polach na puću stejachu. My džěći smy je přihtowali a potom přijědže wot knježeho dwora posłany wulki rěblowany wóz, kiž je na Smokrow dowjeze. Na Wałporu mějachmy potom wulki woheń, wokoło kotrehož smy z palacymi starymi prutowymi chošćemi skakali. Cyła wjes so přeco na tym wobdzěli.

Tež k jutram mějachmy něšto wosebiteho, štož so zdžěla hišće džensa pěstuje: jutrowne praskanje. Do blachoweje tyzki – wjetši hólc wužiwachu stare mlokowe kany – položichmy někotre kuski karbida, kotryž nam wjesny kowar rady dawaše. Tyzka měješe na dnje z hozdžom wubitu mału džěru. Na karbid plunychmy a tyzku spěšnje z wěkom začinichmy. Potom džeržeše něchtó zapalenu zapalku před džěrku a hižo wuleća wěko z wulkim łuskom. Sylne łuski wulkich mlokowych kanow běchu po cylej wsy słyšeć.

Wězo smy tež kóžde lěto na wulkim dworje knježeje wowčernje meju stajeli a potom mejemjetanje swjećili. Kermuša słušeše k jara woblubowanym swjedženjam, na kotruž tež přiwuzni přijědže, kotřiž druhdze bydlachu. Podobnje smy wězo tež my na druhe kermuše jězdžili, zo bychmy so znajmjeńša jónu w běhu léta z přiwuznymi w druhich wosadach zetkali.

W léce 1933 swjećeše Budyšin, kaž drje wšitcy wědža, hižo raz swoje tysacletne wobstaće. Běch tehdy hakle pjec lět stary a tuž njemóžach z nanom na wulki swjedžen do města jěć. Za to wza wón moju wo tři léta staršu sotru na motorskim sobu. Ale wón mje tróštowaše prajo, zo wozmje mje na přichodny tysacletny swjedžen sobu do města. Mój nan to njeje wjace dožiwił, ale za mnje je so nanowe wěšćenje abo slubjenje na stare léta woprawdže hišće spjelniło.

Žiwjenje na wsej běše w mojich džěćacych lětach dospołnje hinaše hač džensa. Tež hdyž hišće žadyn telewizor njeeksistowaše, njejsmy jako džěći ženje wostudu měli. Mějachmy přez cyle lěto tak wjele wšelakich zaběrow a smy so tak derje čuli, zo so hišće džensa rady na wone časy dopominam.

Alfred Měškankec

Powěšće

Budyšin. Wot srjedź junija do srjedź awgusta wukonja student Stefan Cuška z Budyšina nachwilne džěło při Michalskej wosadze. Na farje stwori wón wuměnjena za noworjadowanje wosadneho archiwa. Za Serbsku superintendencuru rjaduje serbski archiw, kotryž chowa so w rumnosći něhdyšeje Michalskeje fary na Jerjowej 15.

Hrubjelčicy. Na pohrjebnišćomaj w Dobruši a w Hrubjelčicach poswjećichu njedzelu nawječor, 29. junija, nowej pomnikaj za wopory Druheje swětoweje wójny z tuteju wsow. Poswjećensku nutrnosć měješe farar Joachim Butter z Michalskeje wosady. Wosadni dujerjo swjatočnosť wobrubichu. Inicirati postajenja bě Rainer Friese, předsyda Dobrušanskeho hońtwjerskeho towarstwa. Na namjet sup. Malinka a ze schwalenjom cyrkwinskeho předstejičerstwa Michalskeje wosady dósta pomnik w Hrubjelčicach tež serbski napis „Woporam II. swětoweje wójny“.

Wjazońca. Składnostnje lětušich 150. narodnin wučerja, hudźbnika a domiznowědnika Jurja Pilka prócuje so kulturu spěchowace towarstwo we Wjazońcy wo to, tamnišu srjedźnu šulu po nim pomjenować. Pilk bě w młodych lětach něšto časa we Wjazońcy wučeril. Jako wuměnkar bě tu bydlił a tudyši domizniski muzej založil. Towarstwo chce nětko wuměnjena spožčenja mjena pruwować a potom gmejnje wotpowědny namjet předpołožić.

Budyšin. Z dwurěčnym wěrowanjom w Michalskej cyrkwi zmandželištaj so 26. julija Lubina Malinkowa z Budyšina a Robert Malink rodź. Lätsch z Kamjenicy. Němski podžěl wěrowanskich kemšow měješe probst Siegfried Kasparick z Wittenberga, serbski podžěl sup. Jan Malink. Młody mandželski, kotryž tež trochu serbsce rěči, je runje swoje teologiske wukubłanje zakónčił a nastupi nazymu farske

městno w Spitzkunnersdorfje w Lubijsko-Žitawskim cyrkwiskim wokrjesu.

Budyšin. Wikar Jörg Briesovsky z Budyšina je swoje teologiske wukubłanje zakónčił. Jako farske městno, kotraž nazymu nastupi, je jemu sakska krajna cyrkej Oelsnitz w Vogtlandze připokazala. Jörg Briesovsky je wot 2005 jedne lěto při Serbskej superintendencurje džěłat a jako přihot za nowe serbske spěwarske kěrlušy do komputera zapodał. Při tym je tež trochu serbsce nawuknył, hdys a hdys serbske kemše sobu wuhotował a so husćišo na serbskich zarjadowanjach wobdžělił.

Wóspork. Njedzelu, 17. awgusta, zapokaza so we Wósporku nowy farar Bernd Görk. Zapokazanske kemše započnu so w 14.00 hodź. we Wósporskim Božim domje. Farar Görk budže hromadže z farararjom Ehrlerom w Hrodzišću zastara štyri wosady: Bart, Hrodzišćo, Kotecy a Wóspork. Farske městno we Wósporku bě so před lětomaj z wotchadom fararja Christopho Pyki do Wjelečina wuprózdniło.

Minakał. W awgusće zakónči farar Seffer swoju službu w Minakałskej wosadze. Na kemšach w Minakałskim hrodowym parku, kiž swjeća so njedzelu, 24. awgusta w 10.00 hodź., so wón z wosadu rozžohnuje. Farar Seffer skutkowaše 12 lět w Minakale. Wón bě naslědnik Wernera Feustela, dołholětneho wosadneho a poslednjeho serbskeho fararja w Minakale. 1. septembra nastupi farar Seffer nowu službu we wosadze Skābchen w cyrkwiskim wobwodze Großenhain. Wakančny zastupjer w Minakałskej a w jej přiřadowanej Ľupjanskej wosadze je farar Meyer w Klukšu.

Dary

W juniju je so darilo za Pomhaj Bóh 30 eurow. Bóh žohnuj dar a darcicela.

Spominamy

Před 150 lětami, 26. awgusta 1858, narodži so w Klukšu jako syn wojnarja wučer Korla Bohuwěr Šěca. Po ludowej šuli w Klukšu wopyta Krajnostawski wučerski seminar w Budyšinje a skutkowaše potom nimale poł lěstotka, wot 1877 do 1921, jako wučer w Rachlowje pod Čornobohom. Wot młodych lět bě sobustaw Maćicy Serbskeje. Za jeho pedagogiske zaslůžby spožči so jemu titul wyši wučer. 1921 poda so na wuměnk, 1938 wón w Rachlowje zemrě a bu w Bukecach pochowany. Korla Bohuwěr Šěca wěnowaše so nimo powołanja přirowědnym studijam. Nadrobnje přeslědži wosebje wokolinu Čornoboha. Wuslědky wozjewi w mnohich přinoškach w němskich a serbskich časopisach. Ze swojimi slědženjami wo mjetelach doby sej mjezynarodne připóznać. W swojich serbskich spisach wuznamjeni so

jako wuběrný powědar a znajer serbsčiny. Korla Bohuwěr Šěca bě ze Serbowku Hanu Emiliju rodź. Albertec (1862–1936) woženjeny. Jeho synojo stachu so tehorunja ze znatymi serbskimi wučerjemi a slědzerjemi: Jan Šěca (1883–1949) – wučer na Sokolcy, w Bukecach, Malešecach a Bošecach, Włodziměr Šěca (1894–1984) – wučer a naslědnik nana w Rachlowje, Božidar Šěca (1900–1986) – wučer a wokrjesny pomnikoškitar w Budestecach. Na Korlu Bohuwěra Šěcu dopomina w Klukšu dwurěčna pomjatna tafla při jeho ródny domje, kotruž bě k jeho 100. narodninam 1958 Němski kulturny zwjazk tam připrawić dał. Jeho row na nowym pohrjebnišću w Bukecach, w kotrymž je tež syn Włodziměr chowany, je bohužel chětro zanjechany. T.M.

Přeprašujemy

- 03.08. 11. njedzela po swjatej Trojicy**
10.00 kemše w Budyšinje w Michalskej z kemšemi za džěci (sup. Malink)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 04.08. – 08.08.**
nabožny tydźeń we Wukrančicach
- 17.08. 13. njedzela po swjatej Trojicy**
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)
- 30.08. sobota**
swójbnj swjedžen
13.30 pućowanje we Łusku
17.00 nutrnosć na Pawlikec statok we Wuježku pola Bukec
- 31.08. 15. njedzela po swjatej Trojicy**
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 07.09. 16. njedzela po swjatej Trojicy**
10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michalskej z kemšemi za džěci (sup. Malink)

Pomhaj Bóh

časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawačelaj: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamolwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 0 35 91/60 07 11, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čiše: MAXROI Graphics GmbH, Zhorjelc
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625
Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh wuchadza měsacnje. Spěchuje so wot Založby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.
Lětny abonement plaći 8 eurow.